

BARS.

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TARSADALMI HETILAP; EGYSZERSMIND BARSVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A kéziratok a szerkesztőséghez: (Zöldkert-utca 33. sz.) küldendők.
Kéziratok vissza nem adtnak.
FELELŐS SZERKESZTŐ: HOLLÓ SÁNDOR.

Megjelen: hetenként egyszer
←→ vasárnap reggel. ←→

A hirdetések, előzetéseket s a reklamációkat a kiadóhivatalba
(Takarék- és Hitelintézet épület) kérjük utasítani.
A LAP KIADÓJA: NYITRAI és TÁRSA.

H I R D E T É S E K
Négyhasábos petti-sor egyszeri közlésért 14 fill.
kiszárazott 12 fill., többszöriért 10 fill. fizetendő.
Bélyegdíj minden egyes beiktatásér 10 fillér.
Hivatalos hirdetések
100 szög 2 kor. 60 fill., azonnal minden szó 2
fillérjével számítottatik.
A nyittrai:
minden négyhasábos garmond-sor díja 30 fillér.
Vellünk a közlőhivatalban levő hirdető-irodák, elő-
zetéseink, vagy a gyakori hirdetői tejesen díj-
kedvezményben részesülnek.

Hivatalos közlemény.

I.

1084/1904. szám.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy az 1904. évre szerkesztett általános jöv. pótdokkivetési lajstrom megállapítva a lévai m. kir. pénzügyigazgatóságtól leérkezett, miert is az adózók közönség értesítettik, hogy ezen lajstrom Léva város adóhivatalánál 1904. évi július hó 4-től 1904. július 12 ig bezárólag 8 napi közszemlére lesz kitéve és az érdekeltek által hivatalos órák alatt megtekinthető.

Továbbá, hogy az adó kivetése ellen a) azon adózók, kik a kivetési lajstromban tárgyalt adóssággal már a múlt évben is megtróva voltak a lajstrom közzétételét követő 15 nap alatt, b) azon adózók pedig, kik a kivetési lajstromban megállapított adóval ez évben első ízben elváltak meg, megállapításuknak az adókönyvecskébe történt bejegyzését követő 15 nap alatt netáni felelőzéseiket a városi adóhivatalnál a lévai kir. pénzügyigazgatóságnál benyújthatják.

Városi adóhivatal.

Kelt Léva, 1904 június 30-án.

Komzsik Lajos
adók. főnöke.

II.

Léva város adóhivatalától.

1094/1904. szám.

Hirdetmény.

a fegyveradóra vonatkozó bejelentések tárgyában.

Fegyveradót fizet mindenki a birtokában levő, vadászatra használható löfegyverek után, egyúttal azon fegyverek után, melyek családtagjai, vadászcselédjei, a vadak gondozására és erdőterületek őrzésére alkalmazott cselédjei, valamint mező-, szőlő-, vagy erdőgazdaságban alkalmazott cselédjei, pásztorok és erdőkerülők birtokában, vagy használatában vannak.

Az, aki csak fegyveradót fizet, köteles a birtokában levő vadászatra használható fegyvereket számszerint s annak megjelölése mellett, vajjon egy, vagy két csövűek-e? bejelenteni, a bejelentett lakásának pontos megjelölése mellett sajátkezűleg aláírni és az 1904. évi június hóban ama községi előjáráságnál, vagy városi adóhivatalnál benyújtani, ahol az adóköteles állandó lakását tartja.

A bejelentés előszóval is történhetik, mely esetben az adóköteles bemozdása szerint a bejelentési űrlapot a községi jegyző (városi adóhivatal) köteles betölteni. A ki évközben lép adóköteles fegyver birtokába, tartozik ezt a fegyvert a birtokba vételétől számított nyolc nap alatt bejelenteni.

Azok, kik a törvény értelmében adómentes fegyverek birtokában vannak, kötelesek ezeket a fegyvereket egyszer-mindenkorra az illető községi előjáráságnak (városi adóhivatalnak) arról szóló bizonyítványával ellátni, hogy a bejelentett fegyverek adómentesek.

A községi (városi) közegek által a fegyveradóról készített kivetési lajstromok a kir. pénzügyigazgatóságnak érvényesítési záradékával ellátva a község (város) házában 8 napi közszemlére kitétetnek, hogy azokat mindenki megtekinthesse, netaláni felszólamlás beadása, esetleg a másokat illető adókövetésekre, vagy

esetleges fegyvertitkolásokra nézve észrevételeit megtehesse.

A felszólamlások és észrevételek a fent kitüntetett határidő alatt a kir. pénzügyigazgatóságnál nyújtandók be, mely az észrevételek alapján a szükséges intézkedéseket megteszi, a felelőzéseket pedig a közigazgatási bizottság elhatározása alá terjeszti.

A vadászati jegy iránti bejelentések szintén 1904. évi június havában nyújtandók be az adóköteles (illetőleg kezes) állandó lakására nézve illetékes járási főszolgabírónál (városokban a polgármesternél).

Ha valaki évközben kívánja a vadászat gyakorlását megkezdeni, vagy eddig élvezett vadászati adómentessége megszűnik, a bejelentést azonnal megtenni köteles.

Vadászati jegy váltása esetében a fegyveradó a vadászati adóval együtt a kir. adóhivatalnál fizetendő.

Az esetben, a midőn valaki már a községnél (városnál) befizette a fegyveradót és aztán kíván vadászjegyet váltani, a fegyveradógazolvány a kir. adóhivatal által bevonatik s a befizett fegyveradó a vadászati adóval együtt a vadászati jegyen kitüntetetik. Magától értetlik, hogy a már befizett fegyveradót újból nem kell befizetni.

Az 1883. XXIII. t. c. 6. §-a értelmében a vadászati adó úll ki vannak véve az ezen szakasz a) pontjában említettek kivül:

1. a vadászterületek tulajdonosainak, vagy bérliőknek szolgáltatásban álló vadászcselédjei;
2. a vadak gondozására és vadászterületek őrzésére alkalmazott cselédjei;
3. a mező-, szőlő- és erdőgazdaságnál alkalmazott cselédjei, pásztorok, erdőkerülők;
4. a hatóságilag fölesketett erdőterületek, erdőőrök és a kir. erdőfelügyelőség személyzete.

Az adómentesség igazolásul szolgál az 1, 2 és 3 pontok által említett egyneknek pedig az eskübizonyítvány eredetije, vagy hivatalos másolata.

Az, aki adóköteles fegyvert az adó alól elvonja, eltitkolja, vagy az adóköteles löfegyvereket — a törvényben meghatározott eseteket kivéve — vadászatra használja, az eltitkol, vagy adó alól elvont minden darab fegyver után 20 koronától 40 koronáig terjedhető bírságot tartozik fizetni. A befizett bírságnak egyharmada a feljelentőt illeti.

A vadászati adójövedék kihágások az 1883. évi XXIII. t. c. 43. §-a értelmében toroltnak meg.

Kelt Léva, 1904. július hó 2-án.

Komzsik Lajos
adóhivatali főnök.

A tanév végén.

Az iskolai év immár beveződött; a tanulók tíz hónapi működésük helyét az iskolát elhagyva szétmentek a szélrózsa minden irányában a családi körbe, hogy két hónapon át megújuljon a test és lélek, alkalmassá tétessék a jövő munkájára.

Az iskola kezökbe adta szorgalmuk gyümölcsét, a bizonyítványt. Ez okmány igen fontos a szülőkre és tanu-

lókra nézve egyaránt. Ebbe van beírva, milyen volt a múlt s ebből vonhatunk következtetést a jövőre. A tanuló, ki örömtől duzzadó kebelével viszi szüleihez lelkének, tehetségeinek tükrét, örömezeretet kelt a szülők szívében is s e tükrörben megláthatják a szülők gyermekeik jövőjét, a pálya iránti hajlandóságát. Csak olvasni kell tudni, csak megérteni az iskola ítéletét s gyermekeink boldog jövője kezünkbe van letéve.

De mit tapasztaltunk? Azt, hogy a család közönyös ugy az iskola, mint annak ítélete iránt. Nem a pályaválasztás fontossága, a gyermek tehetsége és a pálya iránti hajlandósága az irányadó, de a legtöbb esetben az a cél lebeg szeme előtt, hogy gyermekével a középiskolát bármiképen, de elvégeztesse. S ha e hosszú uton a gyermek nem, vagy csak nehezen boldogul, ha az iskola ítélete következtében az ut közepén elmarad, a szülő a helyett, hogy gyermeke tehetségeit, valamely pályára való hajlandóságát tartaná szem előtt s kikérné a pályaválasztásra az iskola jóakaratu tanácsát, olyan pályát keres számára, mely pálya után mégis «ur» lehet.

Nyitva állanak az életpályák, választhat mindenki tetszése szerint, mire épen hajlandóságot, hivatást érez, de az a legnagyobb baj, hogy a legtöbb esetben nem a gyermek választ, hanem kényszerítve a szülői hatástól, más, reá nézve kitudelmes uton kell elérni élete czélját.

Legkevésbé sem ítélnék el a szülőknek azon irányzatát, hogy gyermekeinek minél jobb jövőt óhajtanak biztosítani, de el kell itélnünk azt a törekvést, mely mindenképen az «urrá» nevelést tűzi ki céljául. Mert mi az eredmény: a proletárok, a boldogtalan egyének nagy száma, kik sorsukkal elégtelenek lévén, vádlóként lépnek fel

a szülőkkel szemben, hogy nem ismerve fel a gyermek pályairánti hajlandóságát, kényszer nevelésük által gyermekeiket a boldogtalanság örvényébe sodorták.

A tehetség, az ész, a tudományos pálya iránti hajlandóság felismerhető már az elemi iskolában, de a középiskola alsóbb osztályaiban minden körülmények között. Mig a tehetséges gyermek szegénysége mellett is felküzdí magát, kiérdemeli töreksszik a támogatást, addig a tudományos pályára nem alkalmas, minden áldozatok árán sem fog boldogulni, de lehet, hogy az iparos, vagy kereskedelmi pályán mire épen hivatást érez, megvethetné boldogulásának alapját. Mi tehát a szülő kötelessége? Az iskola ítéletét, a gyermek egyéni tulajdonságait, valamely pálya iránti hajlandóságát tekintetbe véve, mig nem késő, oly pályát kell előtte nyitnia, melyre hivatást érez, melyen boldogulása biztosítva leend.

Nagyban hangoztatjuk a hazai ipar pártolását, munkáljuk iparunk föllendítését s a család, melytől első sorban függ e téren is boldogulásunk, nem jár el lelkiismeretesen. Az iparos pálya nálunk elijesztő, elidegenítő; a szülő, mint intő példát hozza fel gyermeke előtt: «ha nem tudsz, inasnak adlak.»

Pedig taníttatni, nevelni kellene gyermekeinket e pályára is; egy-két középiskola nem kárára, de előnyére van e téren is; sőt mindaddig, mig az iparosok pályája a szülők előtt lenézett lesz, mig annak fontosságát s ugy az emberre, mint a társadalomra nézve annak boldogító hatását el nem ismerjük, mig e pályára való előkészítésnél a legelemibb ismeretek nyújtásával megelégszünk, mindaddig iparunk föllendülését, képzett hivatása magaslatán álló iparos osztályt nem is remélhetünk. A nemzetek műveltségének fokmérőjét pedig nem a tudósok létszáma, — mert

rokonait, a Majornoky kisasszonyokat. Ő mindent észrevesz. Hopp! megvan! tudom már, mit tegyek a mogyorókkal.

S aig, hogy áthalad mellette a tudós professzor, szemlűveges szeméit a földre szegezve, hiszen a földben vannak az összes titkok, hirtelen odaint egy ácsorgó suhancot:

— Gyere ide, fickó, tudod-e, hol laknak a Majornoky kisasszonyok?

— Nem tudom.

— Amott néznek ki az emelet ablakból. Az a két szép lány. Tudod-e már?

— Nem vagyok vak,

— Fogd ezt a kosarat, vidd el nekik, megértetted?

— Nem vagyok siket.

— És mond meg, hogy Hilécy professzor ur küldi. Meg tudod mondani?

— Nem vagyok kuka.

— Hát miképp mondod?

— Hogy Hilécy professzor ur küldi.

— Nagyon helyes; no itt van ez a fényes kéthatosos, ha jól elvégezted és visszajössz, még egy ilyet kapsz tőlem.

A gyermek visszajött tíz perc mulva.

— No, mit mondtak?

— Nagyon nevettek.

Már talán régen el is felejtette Kozsibrovsky az ő csinyjét, midőn egy nap felolvasás volt Budapesten az akadémiában, amit a tudós Hilécy Sándor tartott, mert Hilécy I. tagja az akadémiának): «A kövek alakja az özőnvi elött.» Ez volt a kiváló fontosságú értekezés tárgya. Hogy milyenek voltak a kövek az özőnvi elött, habár

TÁRCZA.

Szent Antalhoz.

Jó szent Antal, éhezőknek atyja,
Lelkemet az öröm végig hatja,
Hogy épülő házad zőrejében
Sem hagyod a szenvedőket éhen.

Körüléd most zaj, fűtly, dal nap-estig,
Hogy a talat bontják, huzzák, festik;
Te szeliden állsz a föld porába
Ur Jézussal hívedet várva.

És felemelsz túl csillag-határon,
Mint egy édes, enyhetadó álom.
S míg a hívő szemei rád néznek,
Egy-egy fillért áldoz a szegénynek.

Nyomor dúl az élet örömeiben,
Nyomorban a bűn tenyészik bőven.
Azért lelked fent az égen járjon,
Nem marad az vigasztól kopáron.

Vallás, kenyér kell a szegény népnek,
Hit nélkül a kincsek mit sem érnek.
Jó szent atyám, épülő romok közt
Nyújtsd kezünkbe ezt az égi eszközt.

„Adjatok és ti is bőven laktok,
Jótevésből el nem vesz egy nyomdok.”
Hítedet kibékül a fősványel,
Felcsereéli a földet az éggel.

Ez a te csodás, magasztos lélek,
Megmutatod nyomaikat az égnek.
Áldást bintesz gyílok, rablás helyett,
Uralkodol az örök jaj felett.

Égi kéznek lángoló írása
Az Ur Jézus igaz tanítása:
Gazdagoktól felesleget venni,
Szűkölködő társaddal jót tenni.

Szívvel-ésszel a jövendőt látom:
Az erőszak megdől a világon,

Szeretet nyujt testi-lelki tápot,
Seb begyógyul, mit az élet vágott.

Fénylő égi csillag, jó szent Antal,
Életed nem hunyt el siri hauntal;
Tovább élsz itt könyök törlésében,
Nem hervadó pálmáddal az égen.

Csereji József.

Kozsibrovsky tréfája.

Irta: Mikszáth Kálmán.

A „Ne okoskodj Pista“ című elbeszélést írván, amelyben gróf Kozsibrovsky, a nagy tréfacsináló és felültető szerepel, az elbeszélsem keretébe nem volt bevehető egyik legjobb csinje, mert hátráltatta volna a cselekmény gyorsabb menetelét. De ha már benne vagyok, bizony nem sajnálom külön feltálatni.

A dolog Rimaszombatban játszik. A nagy piacot kell elképzelni szép őszi napon; garmadával állnak a gyümölcsök a gyékénysátrak alatt, ott ülnek a piros-pozsgás tisztolci asszonyok a mogyoróknál, diós zsákjaiknál, a csinos zeheri menyecskék az alma-rakásokon s ha megáll előttük: a vevő megkérdezve: „Édes-e az alma édes?“ de vaj mosolygással felelgetik vissza:

— Édes bizony, édes.

Hát persze, az a gonosz csont Kozsibrovsky oda is elvetődik és egy mogyorót áruló menyecskevel kezd legyeskedni, aki szivesen csattant elmés szóra, még ha egy kicsit csiklandós is, maga módja szerint még csiklandósabbat, de e mellett el nem felejtí az ízelet sem.

— Ej no, de csintalan szája van az urnak, — legalább már vegyen a mogyorómból.

Kozsibrovsky meg is vesz egy kézi kassal vagy nyolc-tíz itcényit, de mi az ördögöt tegyen most már vele? Egy perczig zavarban van. Hanem a gondviselés, az csak mindég segít neki a pernahajder csinjeiben.

Ahol lép ki ni kapujából nagytekintetű Hilécy Sámuel uram, az áványtan tudós profeszora, hosszú, burnótszin kaputrokkjában, bozontos, elhanyagolt üstökével és egyenesen a piacnak tart. Noha legényember még, görnyedten, totyakosan szedegeti kiaszott lábait, amelyeket sohase dresszirozott tánczmeister, mert egész élete az ásványvilág buvárlatában telt el s különben sem nézi sokra ezenkívül a világot. Olyan az előtte, mint egy lábbal fölrugott hagymaszombék. A rugást a tudomány adja. A sürgő-nyüzgő hangyák, a számarak ellenben azt hiszik, hogy valami általuk megállapított célból jönnek-mennek. Pedig mennek, mert lökést kapott a dombjuk.

De ha nagytekintetű Hilécy profeszor ur nem vet ügyet a mozgó-rajzó hangyákra, ő tudóságát azok ugyancsak megnézik, mert meglehetően furcsa alak. Épen az áttellenes ablakból is a két Majornoky kisasszony nevetgél (gyönyörű két szőkefejecske egymás mellett), egymásnak mutogatva valami különösét a tudós ur alakján, vagy öltözetjén. Érdekes volna tudni, hogy mit beszélnek, — de végre is lehetetlen. Az ördög tudná azt, hogy ilyen két pajkos fejecskeben mennyi csintalanság elfér.

Elég egy pillantás az utca öblébe Kozsibrovskynak. Látja Hilécyét és látja szép

hiszen ez minden nemzetnél azonos — hanem az iparos és kereskedői osztály kultúra terén tett haladása mutatja.

Nagyobb ur pedig a saját függetlenségben a jómódu iparosnál és kereskedőnél semmiféle hivatalban nem lehet.

Legyen azért az iskola ítélete, a gyermekeknek tanulásban tett előmenetele a pályaválasztásának legfontosabb tényezője.

Adjuk gyermekeinket olyan pályára, melyre hivatást érez, melyen boldogulhat; terejük oly pályák felé, ha a tudományos pálya reá nézve nehéz, vagy talán bizonytalan lenne; így apasztjuk a proletárok számát, biztos jövőt nyújtunk gyermekeinknek s nemcsak a tudomány, de az ipar és kereskedelem terén is elégedett és boldog lesz.

A gümőkóros tüdővész és az ellene való védekezésről.

Eötvös Károly a képviselőház f. évi június 16-án tartott ülésében azt mondta a statisztikáról: „ez olyan tudomány; a mely nagyon kevés ideig nagyon keveset ér, azonban pedig semmit sem ér.“

Nem akarom e szavak állítását általánosságban megdönteni, de nem is elfogadni, hisz tudom, hogy a statisztikai adatok nagy része hasból készül. Magam láttam, midőn egy — pardon, nem bars megyei — főszolgabíró a járása területén levő szederfákról szóló kimutatást gyönyörűen megcsinálta a nélkül, hogy valaha valaki összeolvasta volna azokat.

A közegészségügyi statisztikáról azonban merem állítani, hogy az igen is ér valamit, sokat ér és mindenkor sokat ér, még ha számadatai nem is congruálnak mindenkor a valóval.

Mert ha történnek is hibák a számadatok körül, azok nem történnek tizezrekben s utóvégre nem is olyan lényegesek, de tagadhatatlanul fogják a statisztikai számadatok figyelmünket bizonyos irányban felkeltetni, melyben nemzetgazdasági, társadalmi és egyéni viszonyainkat fenyegető nagy veszedelmet ismervén fel, a védekezésre fognak serkenteni.

Előttem fekszik a „A m. kir. kormány 1902. évi működéséről és az ország közállapotairól szóló jelentés és statisztikai évkönyv“ Magyarország közegészségügyéről szóló, most megjelent külföldi lenyomata, melyben megdöbbenve olvasom, hogy 1902. évben Magyarországon — Horvátország nélkül — a gümőkór (tuberculosis) ismét elpusztított 64,364 embert.

Tisztelt olvasó! nem tagadhatom, hogy ezen rettenetes nagy számot nem tartom a valónak megfelelőnek, de megijeszt, mert tudom, hogy ez a nagy szám kisebb a va-

lónál, tudom, hogy sok ezren haltak el azon felül gümőkórban, kiknek halál okát az illető orvosok is más betegség címén jegyeztették be a halálzási anyakönyvbe.

A gümőkór, ez a rettenetes betegség évek óta ijáztően terjedt el Magyarországon és szedi áldozatait. — 10 évvel ezelőtt, 1894 ben 65,909 embert pusztított el nálunk; egy egész kis hadsereget s ezen szám alig ingadozott az utolsó 8 év alatt, úgy hogy egy évre kerek számban 64,000 embert számítottán, 512,000 pusztult el gümőkórban ezen idő alatt Magyarországon.

Ugyancsak 1894-ben Magyarország összes tüdővész (gümőkóros) betegeknek számát Korányi pesti egyetemi tanár közel 400,000-re számította ki, ami nem is olyan sok, mert bizony ez a betegség nem öl ám mindég keletkezésének évében; sokan évenként kerestül hordják lábón e bajt és fertőztetik a velük érintkezőket, míg betegségük következtében meghalnak s így igen plausibilis, hogy évente hatszortánál több a gümőkóros, mint az ugyanazon évben elhalt hasonbaju egyén.

Ezen rettenetes betegséget közönségesen tüdővész, sorvadás, heptika, szárazbetegség név alatt ismerik és óriási terjedése, mely évente embertársaink százezreinek egészségét és életét romba dönti, abban találja okát, hogy nagy foku fertőző képessége mellett zajtalanabban folyik le, mint más, szinte veszélyos baj, mint akár a torokpenész (difteritis), himlő, kolera, vörheny, vagy egyéb járványos betegség.

Ez a zajtalan lefolyás okozza, hogy az ember nem tartja oly veszedelmesnek a gümőkórt, illetve a tüdővést, mint ama többi betegséget és ezért nem is riad úgy fel a védelemre, „a baj pedig — mint Kuthy D. mondja — mint a szű terjed, halad mérhetetlen kárára az emberiségnek.“

A legkevésbé ember tudja, vagy sejtí hogy a tüdővész (mindég a gümőkóros aia-put értem) a legveszedelmesebb betegségek egyike, mely egymaga több kárt tesz emberéletben, mint az Európában eddig észlelt betegségek bármelyike.

Igy pl. Poroszországban a kolera 40 év alatt (1831—1870) 343953 halálozást okozott, a tüdővész pedig 3,365,000-et, azaz a tüdővész az ázsiai kolera romboló hatását több, mint tizszeresen fölül multa.

Franciaországban a kolera 1852. óta a század végéig mindössze 382,955 ember életét pusztított el, a gümőkór pedig több, mint 6 milliót! tehát huszszorta multa felül a kolerát.

Budapestben 1876—1881-ig, tehát 7 év alatt torokpenész, himlő, tifusz, kanyaró és vörhenyben meghalt 8337 egyén, tüdővészben pedig 16890, vagyis két anyi.

A m. kir. belügyminiszterium által összeállított kimutatás szerint Magyarországon 1895-ben 25337 egyén halt meg járványos betegségben (himlő, kanyaró, vörheny, vér-

— Már pedig azok megőrültek.
— Megfoghatatlan! — kiáltott fel Kozsibrovsky. — Mind a ketten?

— Mind a ketten — mondá a tudós rendületlenül meggyőződéssel.

Kozsibrovsky, az a léha, vig fráter, belesápadt a rémületlen hirbe, annál is inkább, mert eszébe jutott, hogy nagyatyjok, Majornoky Gedeon is Döblingben halt meg.

Az unokákra szokott visszatérni az efféle. Eltolta a borospoharat magától, kialudt a havanna a szájában, izgatottan odahuzza a székét Hilécyhez.

— És hát mit tudsz, kérlek, a részletekről? Milyen körülmények közt történt? Mi mégis a rögeszméjük?

Hilécy csodálkozó szemeket meresztett Kozsibrovskyra.

— Hát hogy tudnám én ezt? Érték én az ilyenekhez? Törődöm én az ilyenekkel?

— Tudom, hogy csak kövekkel foglalkozol, de csak mégis hallanod kellett.

— Én soha sem szoktam hallani semmit, — szólt a professzor önézetten. — Én vagy tudok valamit, vagy nem tudok. Hallomás után nem beszélök.

— De már engedj meg édes barátom, ha nekem elmondod a hugocskáimról ezt a szomorú dolgot, mégis csak.

— Mondom már, hogy semmit se hallottam.

— Teringettét, akkor hát honnan tudod?

A professzor uron valami zavar-féle látszott, restelte elmondani, a mi következik, habozott egy percig, hogy az illusztris társaság kisserűnek, közönségesnek fogja ta-

has, hagymáz, difteritis, számarhurut). A tüdővész egy maga azonban 53519 áldozatot ragadott el az élők sorából.

1902. évben a gümőkór 64364 egyént, a többi 26 féle fertőző betegség együttesen 53645 egyént pusztított el; a gümőkórosok között tüdővészben magában elhalt orvosi kórisme alapján 34403 egyén.

Ha ezen adatokat olvassuk, nagy szomorúsággal látjuk, hogy ez a veszedelmes betegség leginkább az alföldön pusztitott, a hol a lakosság java része magyar, legkevésbé pedig pusztit a leginkább oláh lakta erdélyi megyékben, a hegyes-völgyes székely földön, továbbá a szintén oláh lakta Máramaros- és tót lakta Árva- Turóc- és Trencsén megyékben.

Magyarországon ez a betegség évről-évre terjed. Békés megyében például, az aranykaszos alföld egyik legderekasabb magyar megyéjében 1880-ban 586 egyén halt meg tüdővészben; ezen szám évről-évre szaporodva, 1896-ban már 1141-re, 1902-ben pedig 1304-re emelkedett.

Minálunk Bars megyében 1893-ban még csak 458 egyén halt meg tüdővészben, azóta itt is nőtt ezen szám, mert 1902-ben már 609 halál eset van feljegyezve, 1896-ban pedig 638, a mi aránylag igen nagy szám, ha tekintetbe vesszük, hogy megyénkben 1902-ben 4568 és 1896-ban 4549 egyén halt meg.

Ezen ijesztő számadatok indították arra, hogy jelen közleményemmel, mely egy 5—6 évvel ezelőtt Nagy-Sallón tartott népszerű felolvasás nyomán készült, bármily csekély mértékben is, de mégis e tárgyra fordítsam a közönség figyelmét és nagyjában ismertetvén a gümőkóros tüdővész lényegét, keletkezését, reánk nézve veszélyes voltát, egyuttal azon irányt is kijelöljem, melyben — ha mindnyájan egyértelműleg eljárunk — igen sokat tehet a társadalom a rettenetes betegség pusztító erejének korlátozására.

Annak idején többen orvostársaim közül vállalkoztak megyénkben népszerű előadásokban megynk lakosságát a tüdővészszel és az ellene való védekezéssel megismertetni, de sajnos, magam maradtam.

Pedig ha mindegyikünk csak 10 oly figyelmes hallgatóra akadt volna, aki a halottakat a saját maga és felebarátai s tágabb értelemben a magyar haza javára érvényesítendi, akkor ezzel az eredményvel is meglett volna dusásan halálva az a fáradság, melylyel ily vidéki felolvasás ráuk távol lakó orvosokra nézve jár.

De mi is idézi elő ezt a veszedelmes betegséget, a tüdővést, sorvadást, heptikát, vagy mint az orvosok nevezik tüdőgümőkórt? Soká kutatták tudós természetbuvárok, míg végre reá akadtakak, hogy egy apró, csakis ezerszeres nagyítás mellett s akkor is csak alig egy milliméter hosszú és vonáska vastágu vesszőcskének látszó, mozgó, élő

lálni az ilyen köznap hitvánságot, végre azonban mégis a közlésre határozta magát.

— Hát kérlek úgy volt az, vagy három hónap előtt, azt hiszem még ősszel, behozta egy este szakácsné a vacsorámat és így szólt:

„Ma, mikor kint jártam husért a mézszárszékben, a Majornoky kisasszonyokkal találkoztam.“

Szakácsné szeret facsegni, mint minden hosszú haju állat, hagyta tehát, hogy elvégezze azon bizonyos percű mozgásokat, melyekre a nyelvének naponként szüksége van.

„Azt üzenték általam a nagytitzeletű urnak“ — folytató.

Csodálkozva emeltem fel a szememet:

„Nekem üzentek?“

„Igen a nagytitzeletű urnak.“

„De hisz én nem ismerem őket.“

„Mindegy, mégis üzentek.“

„És mit üzentek?“

„Azt üzenték, hogy ők nem mókusok.“

Nem mókusok? Hát mondtam én valaha, hogy ők mókusok? Hát miért üzennek énnekem ilyesmit? Egész éjjel ezen töprengtem. Nem mókusok! Hát persze, hogy nem mókusok. De miért kell éppen én előttem megállapítani ezen kétségbevonhatatlan igazságot. Nem tudtam a'adni azon éjjel. Anynyira felizgatott rejtélyességével ez üzenet.

Soha életemben nem beszéltem ezen leányzókkal, sem másokkal ő fölülük. Hát mit jelenthet ez? Valamely olthatatlan kíváncsiság hajszolt megoldani a talányt. Mert

képlet okozza e borzasztó betegséget. Kimutatták azt is, hogy ha ez a jelentéktelennek és ártatlannak látszó apró kis valami, — melyet latin szóval bacillus-nak mondanak — bele jut a testbe, képes ott a gümőkórt előidézni.

Ha valami sebbe jut, előidézhet ott a bőron gümőkórt, ha valami uton-módon mélyben fekvő rétegek, vagy testszövetekbe jut, okozhat olyat ott a mélyben, az inak körül, az izmokban, a csontokban.

Ha pedig a tüdőbe jut, ott okozza a gümőkóros tüdővést, vagyis sorvadást, szárazbetegséget.

Ez az apró, de veszedelmes bacillus minden tüdővész tüdő váladékban több kevesebb számmal, néha több ezrivel előfordul.

Ha az ilyen beteg a tüdejéből felszakadó váladékot, nyálkát a földre, padlóra köpi, az ott beszárad s ha beszáradt, akkor aztán a járás-kelesnél könnyen fellebbendő porral együtt az a veszedelmes bacillus is bele juthat légzőskor a tüdőnkbe, vagy reá hullhat testünk valamely sebes helyére és megfertőzi azt.

Ha az ilyen beteg közvetlen közelében 1—1½ méteren belül tartózkodunk, a köhögéskor finom permeteként szétterülő nyálkás váladékról a tüdőből felragadt bacillusokat magunkba szívhatjuk s kedvezőtlen körülmények mellett ilyképen is fertőzhetjük magunkat.

Nem csoda tehát, hogy a tüdővész, melyet legtöbb esetben a levegővel behelt bacillusok idézik elő, annyira elterjedt. Hiszen az a rossz és undorító szokást, hogy tüdőből felszakadó nyálkás váladékot gondtalanul bárhová kiköpik, lépten-nyomon kellemetlenül tapasztalhatjuk.

A lakó szobában, korcsmában, község-házban, templomban, iskolában, boltban, vasuti kocsiiban, mindenütt tanui vagyunk annak, hogy boldog, boldogtalan köp, ahol áll, és oda, a hova neki tetszik. S a között a sok köhögéssel, köpködő egyén között de sok tüdővész van, olyan is, a kiről sem más, de még maga sem sejtí, hogy a gümőkór fészkel tüdejében.

Igy könnyen érthető, hogy ha tüdővészszesekkel hosszabb ideig együtt lakunk, vagy velük gyakran érintkezünk, velük egy pohárból, egy kanállal eszünk, iszunk, csokolódzunk, ez a rettenetes betegség könnyen képes belénk átmenni, még ha addig soha betegek nem voltunk és egész nemzetiségünkben tüdővész soha elő nem fordult is.

Övashatjuk egy orvosi műben, hogy egy tüdővész babaasszony tiz ujszülöttbe ojtotta a gümőkórt az által, hogy azok torkából és szájából a belejutott nyálkát életmentési célból kiszivta, száját az ujszülöttre illesztvén, azután pedig még levegőt is lehelt a már kékülő csecsemők tüdejébe. Igaz, hogy életre térítette őket, de később a gümőkór áldozatai lettek, mert a gümö-

kell valami o'ának lenni, a miért üzenték. Kell, kell és azt az okot meg kell találnom. Másnap sem szabadulhattam a sphinx szerű üzenettől, velem jött és bosszantott; elkísért a katedrara a diákjaim közé a laboratoriumba a kövek kisé és ezek a kövek rám vigyorogtak gunyosan, mintha ők is azt mondanák: „Nem vagyunk mókusok, nem vagyunk.“ Hidd meg nekem Kozsibrovsky, hogy közel voltam már a megörüléshez — amikor végre sikerült megállapítanom, hogy az egésznek igen egyszerű a nyitja, valóságos Kolumbus tojása.

— Mi? kezdtek egyszerre négyen is.

— Az, hogy megvannak örülve a leányok. Ez az egyetlen kielégítő magyarázat. És ebbe belenyugodtam.

— Más indiciumaid nincsenek? — kérde Kozsibrovsky, édesden nevetve.

— Más indiciumok? — pattant fel a nagytitzeletű professzor ur. — Minek volna? Nem elég ez? Avagy magyarázd hát te meg, hogy miért üzenték volna józan észszel, hogy ők nem mókusok.

Kozsibrovsky buta arcot vágott és állat vont:

— Hja, ha én azt tudhatnám.*

* A „Budapesti Ujságírók Egyesülete“ segélyalapja javára egy Almanach ad ki, melyben 100 magyar író munkája fog megjelenni és 20 neves festőművész festményei, mint különálló műmellékletek lesznek a műben.

Az Almanach igazán személt és lelket gyönyörkötető nagy albumalaku díszmű lesz és potom 5 forintba kerül. Megrendelések a „Budapesti Ujságírók Egyesülete Almanachja“ kiadóhivatalához küldendők. Budapest, VII., Károly-körút 9. Mutatóul közöljük Mikszáth Kálmán futó cikkét, melyet az Almanach számára írt.

kóros, tüdővészéses bába saját bacillusait a csecsemők tüdejébe lehelté volt.

Hány példát sorolhatnánk fel az orvosi gyakorlatból arra, hogy az egyik gümőkór gyanús fiatal házaspár betegségével megfertőzött, addig egészséges hitvestársát rövid 1-2 évre egybekelésük után mindkét házastárs tüdővészésben pusztult el s akik utánuk gondtalanul foglalták el az üres hajlékot laasan ugyanazon betegség áldozatai lettek.

A gümőkór egyaránt veszedelmes, akár a tüdőt, akár az agyhártyát, akár a gyomrot és beleit választja tanyájára.

Az emésztő szervekbe nagyobbára a táplálékba jut, ámbar lehetséges az is, hogy a levegővel, illetve porral belénk jutott bacillusok, vagy a lenyelt nyállal, vagy a vérkeringés útján is gyomrunk, vagy bélünkbe juthatnak.

Kaphatják csecsemők a gümőkórt tüdővészéses dajkák teje után is, vagy kaphatja az ember gümőkóros, vagy gyöngykóros tehénnek tejétől is, ha azt nyersen issza, vagy gümőkóros állatnak húsától, ha azt hiányosan megfőzve, vagy megsütve eszi.*)

Az is lehetséges, amint már említém, hogy nyílt sebbe jut a bacillus és így fertőzi meg az egészséges embert. Egy német tudós orvos említi, hogy egy addig teljesen egészséges lányka valamely tüdővészéses egyén köpetének gyűjtésére szolgáló pohárnak csorbult szélén a pohár tisztogatásakor újít megsejtette. Nem sokára reá az inak mentén gümőkóros gyulladás fejlődött ki, mely a kar nyirk mirigyekre is átterjedt. Csak igen fájdalmas, ismételt műtéttel lehetett hosszas kezelés után megakadályozni, hogy leány gümőkórban el ne pusztuljon.

(Folyt. köv.)

*) Erre vonatkozólag jelenleg eltérők a nézetek s a nagyevű kutatók pro és contra felhalmozott érvei s bizonyítékai mindegyikéig még nem döntöttek.

Különlélek.

Városi közgyűlés. Léva r. t. város képviselőtestülete június hó 30. napján évnegyedes rendes közgyűlést tartott, melyen a szokásos polgármesteri jelentés után tudomásul vette a közgyűlés, hogy az állami szállótelep haszonbérletére a kincstár szerződést felmondotta, minek folytán a Mácsai Lukács és nejevel kötött haszonbérleti szerződést a város részéről szintén felmondani rendelte s elhatározta, hogy a város tulajdonát képező 5 kat. hold 680 négyszögöl terület parcellázásáék s magánútu árverésen adassék el. A lakbérleti szabályrendeletnek a belügyminiszter által kívánt módosítása elfogadott. Hradecny Antalnak tartozása törlesztésére 3 K. havi részletfizetés engedélyeztetett. Majd elfogadta az 1903. évi gyámpénztári számadat és a gyámpénztári értékek kezeléséről szóló szabályrendeletet ujjlag és kijelentvén, hogy az egyénekenkénti kezelést kívánja. Elfogadta az uradalom a Bottka-utcai Percz-partnak, két helyeni jókarba helyezése és megerősítése és két kerítéssel leendő ellátására tett ajánlatát. Végül Léva város házipénztárának és alapjainak 1903. évi számadatát azzal, hogy a polgármester jövőben távozását és megérkezését a közvetlen helyettesnél mutassa be s uti számláit ezzel láttamoztassa.

Magas kitüntetés. Hadady Géza kegyesrendi tanár magas elismerésben részesült. Ő Szentsége dicsőségesen uralkodó X. Pius pápa őt a „Pro Ecclesia et Pontifice” című rendjellel tüntette ki. A kitüntetés egyik sarkalatos oka a tanár fáradsámat nem ismerő vallási buzgóságában keresendő. A kath. vallás fonséges tanáinak hirdetésével több hivat szerzett az egyháznak, akik közül négy Rómában tette le a hitvallást. Mint buzgó római zárandok többször fordult meg az Örök városban, néhányszor az ifjúsággal megtekintve Róma klasztrikus nevezetességeit egyuttal mely hódolatát fejezte ki Szentséges Atyának. Az ott szerzett tapasztalatait az ifjúság felfogásához mérten közölte a lévai kegyesrendi főgimn. múlt évi értesítőjében. A megérdemelt kitüntetéshez szívből gratulálunk! — Bkdt.

Tanítóváltás. Mint értesülünk városunk legrégibb tanítója, Kutasz Dénés a tanév végeztével nyugalmába vonul. 40 esztendőn túl szolgálta hiven egyházát, benne főleg a lévai evang. református egyházat, annak iskolágyét. Egyháza és hívei a hosszú pályafutás alatt kifejtett derék munkásság elismerésének némi külső jele gyanánt is egyházi ünnepség keretében fognak elbucsuálni a veterán tanfőfőtől. Lesz tehát még nekünk is alkalmunk visszatérni reá és munkássága méltatására. Most csak azt jelezzük, hogy a nemes eklézsia iskolája színvonalának fentartása céljából a megüresedendő állást pályázat mellőzésével meghívás útján óhajta betölteni. Lapunk munkatársának Véghe István v. ladányi tanítónak nevét halljuk emlegetni. A nevezett köztudomás szerint a Felvidék legajlisabb tanítója. Barsvármegye tanítói ily alapon választották meg a „barsvármegyei népnevelők egyesületé” elnökéül; bevonták a tanítók országos bizottságába is. A fő-

városban a napokban tartandó „egyetemes tanítógyűlésen” egyik legaktuálisabb pedagógiai és társadalmi kérdésnek előadójává választották meg. Egyházát illető megyebeli munkássága nemcsak a szakemberek előtt ismeretes. Mi csak gratulálni tudunk a lévai református egyháznak a tervbe vett szándékhoz. A közel jövőben reájuk várakozó nagy egyházi feladatok keresztülviteléhez ekként — rövid egy esztendő alatt — a másik oszlopos egyházi embert fogják maguknak megszerezni. De Léva város köznevelődése is nyerne Véghe István meghívásával. Lapunkban esett sűrű felszólalásából erre okunk van következtetni. Örömmel vettük tehát és adjuk közre a hirt a derék tanító felé fordult egyházi bizalmáról. Adja Isten, hogy mihamarabb itt üdvözölhessük körünkben.

Érettségi vizsgálat. A lévai főgimnáziumban június hó 27 ik és 28. napján tartották a szóbeli érettségi vizsgálatokat Pircsala Imre tankerületi főigazgató elnöke alatt. Érettségi vizsgálatra jelentkezett 22 tanuló. Szóbeli vizsgálatra bocsátott 21. Ezek közül érettnak nyilvánított 18, pótvizsgára utasított 3 tanuló. Jelesen érettn Grunzweig Samu. Jól érettek Fizély Ödön, Hecksch Samu, Novotny Ernő, Pető Ernő, Schusza Gyula, Reismann Armin. Érettek Bém László, Blumenthal Kálmán, Halabuk Kálmán, Kalapos Gyula, Kovács József, Liska Sándor, Schuberth Tivadar, Steiner Gyula, Strba Jenő, Varga Géza, Bessko József.

Áthelyezés. Ujvári Sándor nagybecsereki kir. pénzügyigazgatósági titkárt a pénzügyminiszter a lévai kir. pénzügyigazgatósághoz helyezte át s egyuttal a pénzügyigazgató-helyettesi teendőket ellátásával bizta meg.

Eljegyzés. Krumpel Ferenc b-baracska uradalmi intéző, Juhász Irént, özvegy Juhász Dávidné gr.-löki földbirtokosn kedves leányát múlt hó 29 én eljegyezte.

Áthelyezés. A földmivelésügyi miniszter Bogner Gyula m. kir. állatorvost Salgótarjánból Lévára helyezte át.

Művész dalestély. Clemens Bela énekművész opera hőstenor, milanoi és manheimi operák volt tagja Nagy Arhur szives zongorakísérete mellett Lang központi kávéházában művészi dalestélyt rendez, nagy művészi értékű műsorral. Bilepti díj nincsen. Kezdeté 8 1/2 órakor este.

A lévai k. r. főgimnáziumnak a lefolyt tanévről szóló értesítőjét most tette közzé Malonyay István igazgató. Az értesítőt Pózna József tanárnak II. Rákóczi Ferenczről és a korabeli szabadságról szóló, hazafias lelkesedéssel, a tárgy iránt való meleg érdeklődéssel megirt értekezés vezet be. A tanári testület az igazgatóval együtt 13 tagból állott, a kik közül három világi volt. Ezenkívül a három felekezeti lelkésze, mint hitoktató és 1 rendkívüli zenetanár működött. A nyolcz osztályba összesen 313 tanuló iratkozott be, 15-tel kevesebb, mint a múlt évben. Ezek közül az év végén maradt 294, a kik a következőleg oszoltak meg: Az I. osztályban 69 tanuló, a II. ikban 51, a III.-ban 50, a IV.-ben 44, az V.-ben 31, a VI.-ban 28, a VII.-ben 18, a VIII.-ban 22; ezek közül vallásra nézve róm. kath. 147. ev. ref. 26, ág. ev. 18, izr. 103 növendék, anyanyelvre nézve magyar 259, német 6, tót 29, illetőségre nézve lévai 125, barsamegyei 91, más megyebeli 77, idegen országbeli 1. Minden tantárgyból jeles osztályzatot nyert 14, jót 46 tanuló, elégséges osztályzatot nyert 173. Egy tantárgyból bukott 27, 2 tantárgyból 8, több tantárgyból 26. Jelesek voltak az I. osztályban Huberth Pál és Kucsera Ferenc, a II. osztályban Simek István, a III. osztályban Huberth István, Koczab Frigyes, Neumann Adolf, Stevola Károly, az V. osztályban Medveczky Károly, Pető István, Viglász Lajos, a VI. osztályban Ehrenstein Vilmos, a VII. osztályban Konkoly-Thege Sándor, Neumann Aladár, Salga Zoltán. A főgimnázium kobeében működő segítő egyesületnek 1 tiszteletbeli, 29 alapító tagja volt. A rendes tagokról kimutatás nincs. Az egyesület vagyoná az év végén 11490 K. 58 f. tett ki; az elmúlt évben segélyezésre 1110 K. 22 fillért fordított.

Gyászhir. Kresko Lajos újbányai kir. járásbírósi tekkönyvvezető, városunk szülötte, június 27-én életének 49. közhasznu tisztviselői működésének 25. évében Ujbányán elhunyt. Pontos, lelkiismeretes hivatalnok volt, halála igazgi vesztőség a bíróságra. Temetése e hó 29 én ment végbe, a melyen megjelent a rokonságon kívül az újbányai kir. járásbírósi egész személyzete s az elhunyt számos jó barátja és ismerőse.

Az aranyosmaróti áll. polgári leányiskola lefolyt tanévről szóló értesítőt vettük, a melyet Hámosné, Dusovszky Mária igazgató szerkesztett s melynek elején az igazgatónak a koronázás évfordulóján tartott szellemes beszédét találjuk. Az intézetben a hitoktatókon kívül öt tanítónő tanított összesen 71 növendék, oktatott kik közül 32 róm. kath., 2 ev. ref., 1 ág. ev. és 36 izr. vallású volt. Az I. osztályban 24, a II.-ben 21, a III.-ban 14, s a IV.-ben 12 növendék volt. Általános kitűnő osztályzatot nyertek az I. osztályban Perl Eugénia, Tomasovic Mária, Weiss Elna, a II. osztályban Cserey Jolán, Fürst Szeréna, a III.

osztályban Ascher Zsófi, Gáldy Iona, Pető Erzsé, Kolbenhayer Margit, a IV. osztályban Engel Erzsé, Juszt Anna, Kiss Gizella, Kordos Irma, Munk Zsófi, Weiss Irén. Jeles osztályzatot nyert 9, jót 20, elégségeset 17 tanuló; javító vizsgára utasított 1, ismétlésre utasított 1 növendék.

Előléptetés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Tokaji Nagy Kálmán főmőcbányai főreáliskolai tanárt a VIII. fiz. osztály 3. fokozatába léptette elő.

Új anyakönyvvezető. A belügyminiszter Barsvármegyében a garam-szentkereszti anyakönyvi kerületbe Zipszer Lajos körjegyzőt anyakönyvvezetővé nevezte ki.

A handlovai plebános beiktatása. Junius 27-én iktatták be Handlován Ceizel Lászlót az új esperes-plebánost ünnepélyesen hivatalába, aki e napon egyszersmind névünnepét is ülte. Az installáció szertartást nagy és díszes közönség jelenlétében Krsák János barsi főesperes végezte, aki vázolvá Ceizel László esperes-plebános érdemeit, kérte őt, hogy az egyházat és a hazát ezután is oly hiven szolgálja, amint azt eddig tette. Az egyházi szertartást lakoma követte, melyen a privigei és a garam-szentkereszti papságon kívül, az oszlányi és szentkereszti járás értelmisége jelen volt, hogy az általános tiszteletnek örvendő és hazafias plebánost beiktatás, mint névnapja alkalmából üdvözölje.

Megőrült vidéki színész. Kalmár Gyula a békés-csabai színtársulat drámai színésze megőrült. Beszállították az örültek házába. Kalmár több évon át Léván is játszott. Intelligens, jó színész volt.

Haláleset. Jádó József, a pápai ev. ref. főiskola kiérdemelt professora, mint értesítünk, június hó 26-án 79 éves korában rövid szenvedés után elhunyt. A szép kort ért öreg ur egész nemzedéket nevelt fel hosszú tanári pályája alatt, növendékei bizonyára részvétellel fogadják a kedvelt tanár halálának híret. A boldogultban Varannay Lajos újborsai ev. ref. lelkész neje édes atyját gyászolja. Temetése június 27 én ment végbe a rokonság és nagyszámú közönség részvételével. Aldás emlékére!

Posta-távirda segédtiszteké kiképzés céljából a m. kir. posta-, távirda- és távbeszélő hivatalokhoz a kereskedelemügyi miniszter 1904. évben 255 posta- és távirda növendék fölvételét engedélyezte és pedig posta- és távirda igazgatósági kerületenként 30-at. Pályázhatnak azon magyar honos ifjak a kik a magyar nyelvet szóban és írásban bírják, továbbá a középiskola IV-ik vagy ezzel egyenlő rangú más iskola megfelelő osztályát hazai tanítáztetben sikeresen végezték, 14 évesnél nem fiatalabbak és 16 évesnél nem idősebbek; az iskola bevégezése és növendékké fölvétel között azonban legfeljebb egy évi megszakítás lehet. Ezen föltételeken kívül a pályázók községi erkölcsi bizonyítványal feddhetetlen magaviseletüket, közhatalossági orvosi bizonyítványal pedig ép és egészséges, a posta-távirda távbeszélő szolgálatra testileg alkalmas voltukat is igazolni tartoznak. A fölvételért sajátkezüleg írt, ivenként egy koronás pénzügyi bélyeggel ellátott és a fennebb elősorolt feltételeket igazoló okmányokkal felszerelt kérvénnyel 1904. július hó végéig lehet folyamodni. A kiképzésre Barsvármegyében a lévai, körmöcbányai és verebelyi postahivatalok vannak kiszemelve.

Léván június hónapban meghaltak: Blázs Márton élt 2 évet, Ivan Mária élt 2 és fél évet, Lzdig Vilma élt 10 hónapot, Minárovics Zoltán élt 8 évet, Tóth Béla élt 1/4 évet, Csarak István élt 59 évet, Kohnava Gyula élt 5 hónapot, Péntzes Mária élt 3 hónapot, Péntzes János élt 3 hónapot, Mihalovics Iona élt 3 hónapot, özv. Dánoki Andrásné szül. Kósa Teréz élt 66 évet.

Közönség köréből.

Nyilvános köszönet.

Frankl Ede ur nagy-sároi földbirtokos, Györffy Géza pénzügyigazgató ur közvetítése folytán, 25 koronát volt szives a „Bethlen Katalin keresztényen nőegylet” részére kezembek küldeni; midőn a nemes szívre valló adakozást a nyilvánosság előtt készséggel nyugtatom, egyszersmind halás köszönetemet fejezem ki a szép adományért egyletünk nevében.

Léva, 1904. június 24.

Birtha József
o. felügyelő.

Lévai piacziárak.

Bovátvezető; Kónya József rendőrkapitány.
Buza m.-mássánként 15 kor. 60 fill.
15 kor. 80 fill. Kétszeres 12 kor. 40 fill.
12 kor. 60 fill. — Roza 11 kor. 60 fill. 12 kor.
— fill. — Arpa 12 kor. 20 fill. 12 kor. 80 fill.
Zab 12 kor. 60 fill. 13 kor. 80 fill. — Kuko-
ricza 12 kor. 40 fill. 12 kor. 80 fill. Bab
12 kor. — fill. 13 kor. 20 fill. — Lenese 12 kor.
20 fill. 12 kor. 60 fill. — Köles 10 kor. — fill.
10 kor. 40 fill.

Vetőmagvak 50 kilónként Budapesten.
Lóheremag 54—60 korona Luczernamag
53—58 korona, Impregnált Répa mag
impregnált 36—44 kor. — Muharmag

7-7 1/2 kor. Baltacsim 12 1/2—13 1/2 — kor.
Bükköny 6 1/2, 7 kor. Vöröshere 52-58 kor.
Fehérhere — — Komoczi fümag — —
Thimothems — — kor. Nem impregnált
25—35 kor.

Az anyakönyvi hivatal bejegyzései.

1904. évi június hó 26-tól 1904. július hó 3-ig.

Születés.

A szülők neve	A gyermek neve	A gyermek neve
Kovácsik János Sindler Mária	leány	Iona
Molnár László Kis Anna	fiu	Béla
Rajosányi Pál Konec Ágnes	leány	Paulina
Katona Jenő Borcsányi Mária	fiu	László
Hibácsko Mihály Brosko Matild	leány	Mária
Steinberger Ede Krausz Sarolta	leány	Magdolna
Tomashek Sándor Simonides I.	fiu	László
Jakubik József Csuka Paulina	fiu	József
Mihálka Imre Sulka Anna	leány	Irén Anna
Weisz Sándor Schvarcz Julia	fiu	Ferenc

Halálozás.

Az elhunyt neve	Kora	A halál oka
Péntzes Mária	3 hó	bélhurut
Péntzes János	3 hó	"
Mihalovics Iona	3 hó	gyerm. aszály
özv. Dánoki Andrásné Kósa Teréz Hereog Lajos	66 év	súly
	2 hó	hev. bélhurut

Nyilttér.

Vihnye

Étkezés:
Raggeli, ebéd,
ozsonna s vacsora
egy napra 3 K,
egy hétre 20 K.

Kiváló gyógyhatású női betegségek, verszegység eseteiben és idegjelzésekben. Hídegviz gyógyintézet, Láp- és fenyőfűrdők.

Természetes meleg (38°) vasas gyógyfűrdő Bars vármegyében, Fenyves és lombos erdő környezetében sziléntes völgyben. — Posta-, táviró- és interurban telefon-állomás helyben. Vasuti állomás; Szénásfalu-Vihnye, a fűrdőteleptől 5 kilométer távol ságban. — Szobák hetenként

7 koronától 31 korona 50 fillérig. A szobák áráz elő- és utóévtáiban (június 14-ig és augusztus hó 23-tól) 40%-kal mérsékeltebbek. — A fűrdő Szalmeczánva város házáig kezelési; gondnokul ez évben is Sztancsny Miklós tvh. főjegyzőt küldötte ki. — Hatósági fűrdőorvos és igazgató Dr. Boleman István kir. tanácsos. A fűrdő közvetlen közelében egy csolnakázó tó létesült ez évben, mely hidagvizű tó fűrdőre is be van rendezve, mi által e kies fűrdőtelep nyaralásra is igen alkalmas. Prospektust küld és részletebb felvilágosítást az igazgatóság ad.

K á v é s.

	1 kg. frt. kr.
New-Cuba kávé	1.60
Jamaikai legfinomabb	2.20
Kuba legfinomabb	2.20
Ceylon legfinomabb	2.10
Ceylon finom	2.—
Portorico finom, és Cuba	1.60 2.—
Gyöngy legfinomabb	2.— 2.20
Mocca legfinomabb	2.20
Arany Jáva legfinomabb	2.20
Brazíliai legfinomabb	1.60
Brazíliai II. rendű	1.30
Cuba pörkölt	2.— 2.40
Hungária kávé	1.20
Örölt kávé	1.—

Kapható:

Kern Testvéreknel, Léván.

A Richter-féle
Liniment Caps. comp.
Horgony-Pain-Expeller
egy régi kipróbált háziszer, a mely már több mint 33 év óta megbízható bebiztosított alkalmazzatik köszvényes, csúszal és meghúléseknél.
Intés. Silányabb utazatok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban, „Horgony” védjeggyel és a „Richter” cégjegyzéssel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten.
Richter F. Ad. és társa, csasz. és kir. udvari szállítók. Rudolstadt.

Gabonatisztító-rosták. Darálók. Morzsoló. Tizedes mérlegek.

Mezőgazdasági gépgyárosok raktára:
Kern Testvérek
Léván.

Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Sackrendszerű egyetemes és mélyítő acél ekék.

Cseplőgép.

2114/1904. szám.

Árverési hirdetés.

Körmöcbánya szab. kir. és főbányaváros képviselőtestületének 1904. évi június hó 9-én 116. sz. a. hozott közgyűlési határozata alapján közhírré tétetik hogy az alább nevezett majorságok s egyéb gazdasági tárgyak a folyó 1904. évi július hó 18-án délelőtt

9 órakor a városháza nagytermében nyilvános árverés útján 1904. évi november 1-től hat évre bérbeadni fognak.

Árverezők kötelesek az árverés megkezdése előtt a kikiáltási ár 10%-ának megfelelő bántépenzt az árverező bizottság kezéhez letenni.

Az árverés csak szóbeli, — írásbeli ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A bérbeadandó tárgyak részletes jegyzéke, az árverési feltételek és a szerződési tervezet a városi számvevőségél a hivatalos órák alatt betekintheők, hol egyszersmint szóbeli felvilágosítás is nyerhető.

A bérbeadandó tárgyak a következők:

1. Cseremosói malom,
2. Haj-i majorság és bartoskai koresmaépület,
3. Alsó-stubnyai majorság,
4. Mutniki
5. Kolbi
5. Pozseháji
7. Szklenői
8. Felső-stubnyai földbérlet,
9. Neuhofti majorság.
10. Jánoshegyi Nassfeld földek,
11. Körmöcbányai Tó (Teich) majorság,
12. Svábi föld haszonbérlet.

Körmöcbányán a városi tanácsnál 1904. évi június hó 28-án.

Palkovics Emil

polgármester.

THOMAS-SALAK

♦ löhere és csillagjegyűk ♦ úgy üszepphorsav, mint cytromsavban oldható phosphorsav szerint legolcsóbban beszerezhető

Dukes és Herzog cégnél

Galgóc,

mütrágya és erőtakarmányeműek nagy kereskedése.

Közvetlen bevétel ♦ **Chilisalétromban** ♦ 1905. tavaszi szállításra.

„UNION“
elsőrendű fehér szárított moslékból,

melynek emészthetősége az eddig ismert szárított moslékból 30%-al nagyobb. Kívánatra bérmentve mintával és árajánlattal szolgálunk.

Mütrágyafélék :	Erőtakarmányok :	Különféle :
Thomasphosphat	Buzakorpa	Gépolajok fumei
Kainit és kálisó	Rozskorpa	Carbolneum
Superphosphat	Szárazmoslék	Tovotte kenőcs
Chilisalétrom	Szárított répaszelet	Kocsikenőcs
Trágyafősz	Melasse	Cement
Szárított marhatrágya.	Szárított sörtörköly	Tőzgepor és alom
	Kender és repcedara	Gabonaszakók
	Cocostiódare	Ponyvák.
	Olajpogácsa	
	Malátasíra	
	Tengeri.	

JÓSZERSZÁM FÉL MUNKA!

Gazdasági gépek, géprészletek, tömlők, vízmentes ponyvák, mérlegek és gépszijak, szerszám, vas- és acél főraktár. Portland cement és nydrraulikus mész stb.

Kapható KERN TESTVÉREKNÉL Léván.

Hangverseny Grammophon!

A jelenkor esodagépe!

Beszél, énekel, zenél, rendkívül érdekes szórakoztató eszköz családok részére, vendéglőknek és kávéházaknak.

Több ezer reproducio a világ leghíresebb művészeitől.

Raktáron kapható: **Klein Sándor**
óras és ékszerész
Léván.

Jónak, a jobb az ellensége.

Tényleg a legjobb az eddig használatban levő szappan, szóda, por, stb. anyagoknál vészon és pamut ruhaneműek mosására, a Schicht által újonnan feltalált mosó kivonatot,

„Asszonydicséret“

végjegyvel, a ruha beáztatására.

Előnyök:

1. Az eddig szükséges volt mosási időt a felére csökkent.
2. Fáradtságot a negyedére.
3. A szóda használatát teljesen fölöslegessé teszi.
4. Minthogy tisztább, tehát fehérebb is varázsolja a ruhát.
5. Ugy a kezeknek, mint a ruhának teljesen ártalmatlan, amiért az alant jegyzett cég kezességét vállal.
6. Rendkívül kiadósága folytán olcsóbb, minden más mosáshoz képest.

Nélkülözhetetlenné válik minden háziasszony és mosónőnél egy egyszeri kísérlet után.

Mindenütt kapható.

Schicht-szappan

„szarvas“ vagy „kulcs“

legjobb, legkiadósabb s ennél fogva legolcsóbb szappan. Minden káros alkatrésztől mentes.

Mindenütt kapható!

Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy mind a csomagolásán a „Schicht“ névvel és a fenti végjegyvel legyen ellátva.

Schicht György, Aussig
A legnagyobb gyár a maga nemében, az európai szárazföldön.

30 év óta legjobban

Évi gyártmány 49.000 kerékpár

Premier

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Premierwerke
Eger Csehország.

Szöllő-hajlék
bérbe kerestetik, kirándulási célra.
Cím e lap kiadóhivatalában.

SÁRKASBÁNYA MAHAGONI SZAGTALAN

Eredeti üvegekben 80 lit. 1 lit. 1/2 lit. 1/4 lit.

Cristoph-Szak

ALÉNYŐBŐR-METALLO-ANYAG A PÓTLÓRA

A szoba tisztaságának hátrésható.

Kapható: **Schubert Pálnál** Léván.

ALÉNYŐBŐR-METALLO-ANYAG A PÓTLÓRA

ALÉNYŐBŐR-METALLO-ANYAG A PÓTLÓRA

ALÉNYŐBŐR-METALLO-ANYAG A PÓTLÓRA

Tényleg

„Zorgfubin“

segít a nagyszerű és utólérhetlen Rovarölő

Vásárolják „csak üvegekben“.

Kapható Léván:

- Bolemann gyógyszerész Amstetter Imre Engel József Kern Testvérek Medveczky Sándor gyógyszerész Pollák Kálmán, Heksch I. Róth K. és Wilhelm Béla

Ipolyságon:

- Bolner Pál Dombó Károly M. Bereeller.

Verebélyen:

- Czirok István Erdei József Pollák Zsigmond

Ujbányán:

- Cserninka M. gyógyszerész Heinrich Ede fodrász.

Zsarnócán:

- Weichberg Izidor